

הודעה בדבר אישור הסכם פשרה
לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

בעניין ת"צ (מחוזי מר') 13-12-4552 רוזנבוך נכסים בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ
ובעניין ת"צ (מחוזי מר') 14-10-24546 יעלים נכסים והשקעות בע"מ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, כי ביום 10.11.2024 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד שני הסכמי פשרה אשר נחתמו על-ידי הצדדים להליכים אלה: ת"צ 13-12-4552 רוזנבוך נכסים בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ; ות"צ 14-10-24546 יעלים נכסים והשקעות בע"מ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן בהתאמה: "**הסכמי הפשרה**" ו"**ההליכים הייצוגיים**").

בהליכים הייצוגיים נטען, בין היתר, כי בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ ("**הבנקים**") גובים מלקוחותיהם עמלת פירעון מוקדם מופרזת בעת פירעון מוקדם של הלוואות שאינן הלוואות לדיור. ביום 3.11.2019 דחה בית המשפט את מרבית הטענות, ואישר לנהל תובענה ייצוגית בקשר לרכיב ספציפי בתוך מרווח האשראי, שאותו הגדיר כ"רכיב תוספת הסיכון", ב"הלוואות לא מפקחות" כהגדרתן שם ("**החלטת האישור**"). באשר לעניין זה הגיעו הצדדים להסכמי פשרה, אשר ביום 10.11.2024 קיבלו את אישור בית המשפט ("**פסק הדין**").

הגדרת הקבוצה שעליה חלים הסכמי הפשרה: כל לקוחות בנק לאומי שפרעו בפירעון מוקדם הלוואות לא מפקחות (כמשמעותן בהחלטת האישור) בתקופה שתחילתה ביום 2.12.2006 (7 שנים קודם להגשת ההליך הייצוגי נגד בנק לאומי) וסיומה ביום 10.11.2024 (מועד אישור הסכמי הפשרה); וכן כל לקוחות בנק דיסקונט שפרעו בפירעון מוקדם הלוואות כאמור בתקופה שתחילתה ביום 19.10.2007 (7 שנים קודם להגשת ההליך הייצוגי נגד בנק דיסקונט) וסיומה ביום 10.11.2024 (מועד אישור הסכמי הפשרה).

עילות התובענה, השאלות המהותיות המשותפות לחברי הקבוצה והסעדים הנתבעים: בית המשפט אישר תובענות ייצוגיות בעילה של גבייה ביתר של עמלת פירעון מוקדם בגין הלוואות שלא לדיור ושאינן מפקחות. הסעד הנתבע הוגדר בהחלטת האישור כהשבת הסכומים שנגבו ביתר.

עיקריהם של הסכמי הפשרה בתמצית:

(1) **השבה כספית של 80% מרכיב תוספת הסיכון ללקוחות הזכאים לכך**: הבנקים ישיבו לחברי הקבוצה הזכאים להשבה 80% מתוך רכיב תוספת הסיכון (כהגדרת רכיב זה בהסכמי הפשרה), וזאת בכפוף לכך שהסכומים נגבו מהלקוחות בפועל ובכפוף לכל יתר ההוראות והסייגים שבהסכמי הפשרה. בהתבסס על נתונים פומביים, ובעקבות תחשיב שנערך על ידי הצדדים, רכיב תוספת הסיכון בבנק לאומי אשר ממנו תיגזר ההשבה בשיעור האמור לעיל נקבע על שיעור של 4.234% מתוך מרווח האשראי; ובבנק דיסקונט – על שיעור של 7.9% מתוך מרווח האשראי.

ההשבה תבוצע פרטנית לכל אחד מחברי הקבוצה הזכאים לכך, באופן שחברי קבוצה שנכון למועד ההשבה עדיין מנהלים חשבון פעיל בבנק הרלבנטי (בהרכב בעלים זהה) יקבלו את סכום ההשבה באמצעות זיכוי חשבונם באותו בנק (בנק לאומי או בנק דיסקונט, לפי העניין); ואילו לחברי קבוצה הזכאים להשבה שאינם מנהלים חשבון כאמור תישלח המחאה על סכום ההשבה שהם זכאים לו, ובלבד שחבר הקבוצה הרלבנטי זכאי להשבה בסכום העולה על 50 ש"ח – הכל בכפוף לכל ההוראות והסייגים שבהסכמי הפשרה ובפסק הדין.

סכומי השבה המגיעים לחברי קבוצה שאינם מנהלים חשבון פעיל בבנק (בהרכב בעלים זהה כאמור) ואשר לא יעלו על 50 ש"ח, וכן סכומי השבה בסכומים גבוהים יותר שלא ייפדו עד תום התוקף המצויין על גבי המחאה, יועברו כתרומה לקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד אשר הוקמה מכוח סעיף 27א של חוק תובענות ייצוגיות, וזאת בתוך 45 ימים ממועד תום התוקף של המחאות.

(2) **הסדרה עתידית באשר לניכוי רכיב תוספת הסיכון**: בהתאם להסכמי הפשרה ולפסק הדין, כל עוד לא יחולו שינויים מהותיים בדין ביחס לאופן שבו על הבנקים לחשב את תשלום הפרשי הריביות בהלוואות לא מפקחות, הבנקים יחשבו את תשלום הפרשי הריביות בפירעונות מוקדמים של הלוואות לא מפקחות שיבוצעו החל מ-6 חודשים לאחר אישור הסכמי הפשרה, תוך הפחתת סך השווה לרכיב תוספת הסיכון מרכיב מרווח האשראי, למעט אם מדובר בהלוואה שהועמדה במסגרת הסכם מימון פרטני וששותפים לה גופים פיננסיים נוספים. כמו כן, וכל עוד לא יחול שינוי מהותי בהסדר הרגולטורי הקיים, יבצעו הבנקים החל מהשנה הקלנדרית שלאחר הפיכת פסק הדין לחלוט, ובכל שתי שנים קלנדריות החל מאותה שנה, עדכון של הפרמטרים בנוסחה לחישוב רכיב תוספת הסיכון בהתאם לנתוני הדוחות הכספיים השנתיים בחמש השנים הקלנדריות האחרונות שבמועד העדכון הסתיימו במלואן.

(3) מעשה בית-דין וויתור על תביעות: הסכמי הפשרה מהווים מעשה בית-דין כלפי כל חברי הקבוצה ביחס לעילות שפורטו, למעט לקוח אחד של בנק דיסקונט שבקשתו לצאת מהקבוצה אושרה על-ידי בית המשפט.

שיקולי בית המשפט באישור הסכמי הפשרה בתמצית: לעניין שיעור ההשבה, בית המשפט ציין כי המדינה לא העירה לגביו ולא הוגשו התנגדויות לפי סעיף 18(ד) לחוק תובענות ייצוגיות. מדובר בהסכם פשרה והמשך ניהול ההליכים הייצוגיים כרוך באי ודאות לגבי תוצאותיהם. לעניין ההסדרה לעתיד, צוין כי בנק ישראל הודיע בדיון כי בדק את הנוסחה לחישוב רכיב תוספת הסיכון ומצא כי היא סבירה ועומדת בדרישות ההוראה לניהול בנקאי תקין. בית המשפט קבע כי אין צורך במינוי בודק בשים לב להתאמה בין הסכמות הצדדים לקבוע בהחלטת האישור, לשיעור ההשבה ולכך שהגורמים המקצועיים בבנק ישראל ציינו כי הנוסחה שלפיה חושבה ההשבה המגיעה לחברי הקבוצה היא סבירה.

עיון בהסכמי הפשרה המלאים, הערות והסתייגויות כלליות: האמור בהודעה זו מהווה תמצית בלבד של הסכמי הפשרה כפי שאושרו בפסק הדין. הנוסחים המלאים של הסכמי הפשרה הם המחייבים, בכפוף לכל הוראות פסק הדין. בכל מקרה של סתירה בין הוראות הסכמי הפשרה ו/או פסק הדין לבין האמור בהודעה זו, יקבעו הוראות הסכמי הפשרה ו/או פסק הדין, לפי העניין.

הסכמי הפשרה ופסק הדין עומדים לעיון במשרד ב"כ התובעות הייצוגיות – פירט, וילנסקי, מזרחי, כנעני – עורכי דין, ממרכז עזריאלי 1 תל-אביב. עוד ניתן לעיין בהסכמי הפשרה ובפסק-הדין בפנקס התובענות הייצוגיות שבאתר בתי המשפט בכתובת court.gov.il וכן באתרי הבנקים בכתובות leumi.co.il ו-discountbank.co.il.

תוכן הודעה זו אושר על ידי בית המשפט והיא מתפרסמת בהתאם להחלטתו.